

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-1-89 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-45/1082-376
Karar Tarihi : 17.08.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Dr. Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR, Prof. Dr. Metin TOPRAK

10 **B. RAPORTÖRLER:** Mehmet Selim ÜNAL, Şamil PİŞMAF, Mehmet Mete BAŞBUĞ

C. ŞİKAYET EDEN : - Faruk ÇAKIR
Temsilcisi: Av. Narin Sevinç ARSLAN
Karadeniz Mah. Cumhuriyet Cad No:106/3 Samsun
- Re'sen

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA

YAPILAN : Milangaz LPG Dağıtım Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Şişhane Yokuşu Demirören Han No:2 Azapkapı/İstanbul

20 **E. DOSYA KONUSU:** Milangaz LPG Dağıtım Ticaret ve Sanayi A.Ş. (Milangaz)'nin Samsun bayisi Çakır Ticaret'e uyguladığı tip sözleşmenin 2002/2 sayılı Tebliğ'e aykırı olduğu iddiası.

30 **F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 10.05.2011 tarih ve 3634 sayı ile intikal eden şikâyet üzerine hazırlanan 10.06.2011 tarih ve 2011-1-103/İİ-11-389.MSÜ sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulunun 09.06.2011 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca ilgili şirket hakkında önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Bunun üzerine, 4054 sayılı Kanun ve 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 22.07.2011 tarih ve 2011-1-89/ÖA-11-356.MSÜ sayılı Önaraştırma Raporu, 16.08.2011 tarih ve 2011-1-89/BN-11-356.MSÜ sayılı Bilgi Notu, 29.07.2011 tarih ve REK.0.05.00.00-110/213 sayılı, 16.08.2011 tarih ve REK.0.05.00.00-110/249 sayılı Başkanlık Önergeleri 11-45 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikâyet başvurusunda özetle;

- 40 – Milangaz ile Samsun'da ikamet eden Faruk Çakır arasında 27.11.2006 tarihinde tüplü LPG bayilik sözleşmesi imzalandığı,
– Sözleşmenin 3.maddesinin (b) bendinde yer verilen “*Bayi sözleşme süresince, muvazaa oluşturacak biçimde eşi ile 3.dereceye kadar kan ve sıhri ve hısımları sair LPG şirketlerinin bayiliğini, tali bayiliğini, veya tali satıcılığını deruhte edemez, aracı ve temsilci acenteliğini, komisyonculuğunu ve nakliyeciliğini yapamaz. Bayi hükmi şahıs ise bu hüküm ortakları için geçerlidir.*” hükmünün 2002/2 sayılı Tebliğ'e aykırı olduğu,

ifade edilmiştir. Bu çerçevede Milangaz hakkında önaraştırma yapılarak, bayilik sözleşmesinde yer alan rekabet yasağına ilişkin hükmün 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal niteliğinde olduğuna ve 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında muafiyetten yararlanamayacağına; bu nedenlerle Milangaz hakkında idari yaptırım uygulanmasına karar verilmesi talep edilmiştir.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da; Milangaz'ın bayileri ile imzaladığı tip sözleşmelerin şikayete konu 3/b maddesinin 2002/2 sayılı Tebliğ ile düzenlenen muafiyet kapsamında olduğu; buna karşın 3/d maddesinde yer alan hükmün anılan Tebliğ kapsamında olmadığı; İlgili Bilgi Notu'nda ise;

- Şikayete konu 3/b maddesi hükmünün, lâfzen üçüncü kişiler üzerine rekabet etmeme yükümlülüğü öngörmekle birlikte, gerçekte bizzat sözleşme tarafı olan bayiye getirilen ve bu haliyle taraflar arasındaki özel hukuk ilişkisinden kaynaklanan bir yükümlülük olduğu,
- Bununla birlikte dağıtım şirketlerince sözleşmede bu tür bir düzenlemeye yer verilmesinin, bayinin üçüncü kişiler aracılığıyla gerçekleştireceği muvazaalı işlemler yoluyla daha önce imzalamış olduğu bayilik sözleşmesi ile üzerine yüklenen rekabet etmeme yükümlülüğünü ihlal etmesi halinde, dağıtım şirketinin muvazaaya iddiasını ispatlama zorunluluğunu kaldırmadığı,
- Bu bakımdan esasen sözleşmede şikâyete konu hükümlere yer verildiği ve verilmediği durumlar arasında dağıtım şirketinin bayi aleyhine yargı yoluna başvurma hakkı ve bu tür bir dava halinde yine dağıtım şirketinin muvazaayı ispat yükü bakımından herhangi bir farklılık arz etmediği,
- Milangaz'ın bayileriyle yapmış olduğu tüplü LPG bayilik sözleşmelerinde yer verilen şikayete konu benzer sözleşme hükümlerinin, Kurul tarafından daha önce değerlendirilmiş ve 2002/2 sayılı Tebliğ'e aykırı bulunarak, sözleşmelerden çıkarılmasına karar verilmiş olması da dikkate alındığında, şikayete konu sözleşme hükümleriyle ilgili olarak, mezkur kararlarda ulaşılan sonuçlardan bir farklılığa gidilmesine ihtiyaç bulunmadığı,

görüşü ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

Dosya kapsamında Milangaz'ın bayileriyle imzaladığı sözleşmelerde iki maddenin değerlendirilmesi gerekmektedir. Birincisi, sözleşmenin rekabet yasağı hükmünü düzenleyen 3/b maddesi, diğeri ise anlaşmadan sonra bayiye getirilen rekabet yasağına ilişkin 3/d maddesidir.

I.1. Üçüncü Kişilere Getirilen Rekabet Yasağına İlişkin Değerlendirme

Şikayet dilekçesinde, Milangaz'ın bayisi Çakır Ticaret ile imzaladığı sözleşme ile bayi dışında üçüncü kişilere rekabet yasağı getirildiği; bayi dışındaki üçüncü kişilerin diğer tüplü gaz şirketlerinin bayiliğini almasının ve genel olarak sözleşme yapma hürriyetinin önüne geçildiği iddia edilmiştir. Anılan sözleşmenin şikayete konu olan 3/b maddesi şu şekildedir:

"Bayi sözleşme süresince, muvazaaya oluşturacak biçimde eşi ile 3.dereceye kadar kan ve sıhri ve hısımları sair LPG şirketlerinin bayiliğini, tali bayiliğini, veya tali satıcılığını deruhte edemez, aracı ve temsilci acenteliğini, komisyonculuğunu ve nakliyeciliğini yapamaz. Bayi hükmi şahıs ise bu hüküm ortakları için geçerlidir."

Rekabet Kurulu daha önce önüne gelen benzer konudaki dosyalara ilişkin kararlarında¹, söz konusu düzenlemeleri üçüncü kişiler aleyhine getirilen rekabet yasağı şeklinde yorumlamış ve anılan düzenlemelerin 2002/2 sayılı Tebliğ'e aykırı olduğundan bahisle, inceleme konusu maddelerin tadil edilerek sözleşmelerin Tebliğ'e uygun hale getirilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

Kurulun yukarıda yer verilen kararlarının ve işbu dosyanın birlikte değerlendirilmesinden, tüplü LPG pazarında faaliyet gösteren dağıtım şirketlerinin

¹ Rekabet Kurulunun 31.07.2008 tarih, 08-49/702-27 sayılı ve 14.07.2011 tarih, 11-43/953-307 sayılı kararları.

11-45/1082-376

önemli bir kısmının, bayileriyle yapmış oldukları sözleşmelerde üçüncü kişiler üzerine rekabet etmemeye yükümlülükleri getiren düzenlemelere yer verdikleri görülmektedir.

100 Dağıtım şirketlerinin bu tür hükümlerle ulaşmak istedikleri amaç, sözleşmenin karşı tarafını oluşturan bayilerin, eşleri, çocukları, kardeşleri ve sair yakın hısımları adına başka tüplü LPG dağıtım şirketlerinin bayiliğini alarak, bir başka deyişle, muvazaalı işlemler yoluyla sözleşmeyle yüklendiği rekabet yasağını ihlal etmesinin önüne geçilmek istenilmesidir.

110 Bununla birlikte şikâyete konu sözleşme maddesinin incelenmesinden; bu madde doğrultusunda bayi aleyhine dava açılabilmesi için önemli olan muvazaanın tespiti. Diğer yandan, Borçlar Hukukunun genel ilkeleri uyarınca, muvazaalı bir işlemin sözleşmede hükme bağlanmasa dahi hukuka aykırı olduğu açıktır. Kaldı ki, muvazaalı bir işlem iddiasında bulunan kişi, iddiasını ispatlamakla mükelleftir. Bu ispat ise ancak mahkemeler önünde yapılabilecektir. Bu çerçevede bayinin sözleşme ile üzerine getirilen rekabet etmeme yükümlülüğünü, üçüncü kişiler aracılığıyla gerçekleştireceği muvazaalı işlemler yoluyla ihlal etmesi halinde, sözleşmede üçüncü kişileri içerecek nitelikte herhangi bir hüküm zikredilmemiş olsa dahi, dağıtım şirketi tarafından bayi aleyhine yargı yoluna gidilebileceği değerlendirilmektedir. Bu tür bir davada, taraflar arasındaki sözleşmede yalnızca bayiye veya bayi ile birlikte üçüncü kişiler üzerine rekabet etmeme yükümlülüğü getiren düzenlemelere yer verilmiş olması, dağıtım şirketinin bayinin muvazaasını ispat yükünü değiştirmeyecektir.

Bu nedenle, sözleşmede şikâyete konu hükümlere yer verildiği ve verilmediği durumlar arasında dağıtım şirketinin bayi aleyhine yargı yoluna başvurma hakkı ve bu tür bir dava halinde yine dağıtım şirketinin muvazaayı ispat yükü bakımından herhangi bir farklılık arz etmediği dikkate alınarak, şikâyete konu sözleşmede yer alan ve üçüncü kişiler üzerine rekabet yasağı getiren düzenlemelerin, bu sözleşmeleri 2002/2 sayılı Tebliğ ile düzenlenen muafiyet kapsamı dışına çıkardığı kanaatine varılmıştır.

120 **I.2. Sözleşmenin Sona Ermesinden İtibaren Geçerli Olan Rekabet Etmeme Yükümlülüğüne İlişkin Değerlendirme**

Milangaz tarafından gönderilen mevcut tip sözleşmelerinin 3/d maddesinde; “d) *Bayi sözleşme sona ermeden kendi kusurlu davranışları ile sözleşmenin feshine sebebiyet verirse sözleşme ile belirlenen süre sonuna kadar aynı yerde kendisi ve/veya muvazaa oluşturacak biçimde eşi ile 3.dereceye kadar kan ve sıhri ve hısımları başka bir dağıtıcı firmanın bayiliğini, tali bayiliğini yapamaz ya da LPG ile ilgili sair bir faaliyette bulunamaz.*” hükmü yer almaktadır.

130 2002/2 sayılı Tebliğ’in 5. maddesinin (b) bendi uyarınca anlaşmanın sona ermesinden sonraki dönem için bayiye rekabet etmeme yükümlülüğü getirmek mümkün değildir. Ancak, belirli koşulların yerine getirilmesi durumunda anlaşmanın sona ermesinden itibaren bir yılı aşmamak kaydıyla bayiye rekabet etmeme yükümlülüğü getirilebilir. Buna göre yasaklamanın,

- anlaşma konusu mal ya da hizmetlerle rekabet eden mal ve hizmetlere ilişkin olması,
- anlaşma süresince bayinin faaliyette bulunduğu tesis ya da arazi ile sınırlı olması,
- sağlayıcı tarafından bayiye devredilen know-how’ı korumak için zorunlu olması,

koşullarını birlikte sağlaması durumunda, anlaşmanın sona ermesinden itibaren bir yıllık rekabet yasağına izin verilmektedir.

140 Söz konusu sözleşme maddesinde anlaşmanın sona ermesinden sonra yukarıda sayılan koşulların oluştuğu varsayılsa dahi; süre olarak sözleşme ile belirlenen süre sonuna atıf yapılmıştır. Oysa Tebliğ’de anlaşmanın sona ermesinden sonra getirilecek rekabet yasağının azami bir yıl olduğu hükme bağlanmış olup sözleşmenin 3/d

11-45/1082-376

maddesinin Tebliğ'e uyarlılığı bulunmamaktadır. Bu nedenle söz konusu madde hükmünün 2002/2 sayılı Tebliğ'e uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

- Milangaz LPG Dağıtım Ticaret ve Sanayi A.Ş.'nin bayileri ile imzaladığı tip sözleşmelerin şikayete konu rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin 3/b maddesi ile sözleşmenin sona ermesinden itibaren getirilen rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin 3/d maddesinin 2002/2 sayılı Tebliğ ile düzenlenen muafiyet kapsamında olmadığına,
- Söz konusu maddelere ilişkin gerekli düzeltmelerin ivedilikle yapılarak Rekabet Kurumuna tevsik edilmesi hususunda ilgili teşebbüse görüş bildirilmesine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

150